

Péntek,

43.

April 13. 1849.

April 12.

Megemlítém a girondisták érdemeit.

Még szükségesebb, hogy hibáikról megemlékezzünk.

Ezeket Lamartine e háromban látja :

1) Nem merték a respublicát, tüstént a legislative megnyílásakor, kikiáltani.

2) Conspiráltak az 1791-ki alkotmány ellen, mellyre megesküdve voltak. A népfeliséget, mellynek akarata törvény, egy alattomban fondorkodó factio szerepére alacsonyították le.

3) A convent alatt kormányozni akartak, midőn küzdeni kellett.

Az elsőre nézve meg kell vallani, hogy napjainkban: respublicát kikiáltani, sokkal kevésbé merész lépés, mint volt a mult század végén! — S nem látjuk-e ugyanazon hiányát a merésznek a francia népnél, a juliusi forradalom alatt is, midőn a csalódások közt megöszült, tiszta keblü Lafayette azt mondá, hogy Lajos Fülöp a legjobb respublica? — Fájdalom, a legujab elnökválasztás is a francziák republikánus érzelmeikről — s érettségükről nem nagy tanúságot tön!

A 2-dik által a forradalom ököljoga lön általok tetteg behozva.

Ellenök fordult csakhamar a kétélü fegyver, s hiába hivatkoztak az ország népére a főváros lakóinak zsarnoksága ellen! — A 10-dik augustus, melly a trónt elsodrá, nem volt-e ujjmutatás a később bekövetkezett 31-dik májusra, melly a népfeliségnak ásta meg sirját?

A 3-dik épen erényeik, becsületességök kifolyása. A szabadság religiójuk volt.

Belé sodortatván a factiók örvényébe, azt hívék, hogy a törvény varázs-veszeje utat törend előttük, hogy merész szavuk a szenvedély-vihart, mellyet felkölte, lecsendíteni is képes leend.

Szomorú csalódás! tanulságos példa a nép minden vezérei számára.

A népet vezetni két módon lehet.

Egyik: felkölteni benne emberi méltósága nemes önértetét.

Másik: hizelegni aljas szenvedélyeinek.

Ez utóbbi könnyebb, rövidebb, biztosabb. S olly sokan vannak-e, kik a közdolgokba, egy magasb hivatás ihletésétől vezetette, avatkoznak? olly sokan vannak-e, kik nem arra ügyelnek, valljon megtapsoltotnak-e, hanem arra, valljon szavok, melly a nép keblében viszhangozik, szép, nemes és tiszta érzelmet gerjesztett-e? nem csodálom hát, ha egyik is, másik is, mihelyt a közélet szinpadára fellép, a hizelgés könnyű szerepével kezdi.

Bizom a magyar nép józanságában, eredetiségében, végzeteiben, hogy, miután még istenét sem kölcsönzé el

soha más népnek, hanem ezer évek óta, a tatár futás, olasz, török és német járom alatt, nyelvével, öltözetével, dallamaival, szokásaival egyetemben, a magyarok istenét is hiven megtartá véres, e legujabb és legutolsó szabadság harczáig, — e nemzet forradalmát sem fogja utána majmolni a franciának, sem senki másnak.

S ha még egy idegen nép erényei állittatnának elé példányul, érteném; de — forradalmi!?

A magyar tudja, hogy a forradalom olyan, mint az égi háboru, melly a levegő megtisztítására időnként szükséges ugyan, de a mellynek sokáig tartani nem lehet, — s azt az embert, a ki szüntelen szélvész és menydörgést kívánna, kinevetné.

Nagyobb incselkedéseknek is ellent áll a józan, erőteljes összelleme.

Mária Terézia s udvaronczi, minden vakító fény — és pompájukkal, — József császár, erényei s philosphiája mind azon hatalmával, melly az intelligentiát részére hódítá, — nem bírták törbe ejteni ezt. —

Megmételyezék a gyengéket, elkábitották aristocratiánkat, melly egy időben szégyenlé magát magyarnak nevezhetni; de a nemzet teste és lelke egésséges maradt. A seb, mellyet rajta ejtettek, csak hamar beforrada. Voltak udvaroncok, bohócok, majmok; a nemzet maga mindig hű maradt magához; sem udvaronc — sem majom nem volt soha.

Ezután sem leend.

Fog járni a maga utjain, merre istene s végzetei vezérlendik.

Nem tartok azért mit is a magyar jakobinusoktól.

Am tapsoltassák meg magokat, a hányszor fellépnek, nem a magyar nép az, melly tapsol nekik.

A magyar népnek szabadságról, egyenlőségről, testvériségről kell beszélni. Megbántja őt, égbe kiáltókép rágalmazta őt, ki azt mondta, hogy a hus — és bormérés jobban érdekli!

Az illy eljárásnak, hárhoz és bármiként kezdjen mutatkozni, állunk elibe.

Küzdeni fogunk ellene az ész és szív nemes fegyvereivel. Hivatkozni fogunk a nép természetes józan eszére s jobb érzelmeire. Küzdeni fogunk, miként küzde a gironda a hegy ellen, bátran, határozattan, férfiasan.

Ha lesznek — ha csakugyan lennének magyar jakobinusok; arésen fognak állni a magyar girondisták is.

De nem fogják utánozni francia elődeik hibáit.

1-ör. Merni fognak mindent, mit a haza udve parancsol; s azért

2-ör. Conspirálni nem fognak soha; s nygán azért

3-ör. Nem fognak olly helyzetbe jöni, hogy kormá-

nyozni, az az: a törvényt tiszteletben tartani és tartani ne lehessen.

Ugy legyen!

C

Megint Táncsics

Mihály, Mihály, miért kísértesz engemet?

Kendre nézve nevezetes nap a mart. 15-ke, az napon szabadítá ki kendet börtönéből a pesti nép, kit a kend tömlöcze ajtáig Petőfi és én vezeténk.

Ezzel ugyan jobb lett volna elhallgatnom, mert nem hiszem, hogy az ország érdemrendet adjon érte, hanem csak azért mondom: hogy kend ezelőtt egy pár hónappal, mikor a nevemet említeni hallotta, azt mondá: nem ismerem ez embert.

Rövid a kend emlékező tehetsége.

Legujabban pedig egy pamphletet olvastam kendtől, melyben azt igéri: hogy a forradalomról fog beszélni, de a melyben még eddig egy szó sincs a forradalomról; hanem van annál több szó az Esti lapokról és sok szidás és káromlás azokra, kik a Habsburg dynastiával egyezkedni akarnak.

Kend ugyan váltig elismeri: hogy az Esti lapok soha egy szót sem szóltak e tárgyról, még azt is elismerhetné: hogy éppen az ellenzöről beszéltek, hanem azért mégis minden harmadik sorban az a corollarium: hogy így amugy ütné, nyúzná az Esti lapokat, ha azok valaha alkudozni kezdenének.

Kend citál a Marcziusból valamit az Esti lapok ellen, a mit a Marczius nem mondott, azt kend ott rögtön egy ülőhelyében elhiszi, bebizonyítja, refutálja, megint nem hiszi el, lehordja, s utóljára azt mondja: hogy ha valaki ezt meg amaszt gondolná magában, akkor kend vörös zászlót venne a kezébe, és mingyárt elmenne vele Vámos-Pircsre gyalog, és sok más dolgokat cselekednék.

Kend épen úgy tesz, mint az egyszeri strázsamester, ki mikor pofon ütötte a közlegényt, azt mondta neki: „Te! te most magadban bizonyosan azt gondold: hogy én gazember vagyok; ha még egyszer azt mered gondolni, lehúzatlak s huzsonötöt váगतok rád.“

Kend azután mond drága dolgokat azokról a cikkeimről a miket a Közlönybe irtam. Meglehet: hogy kend azokat nem értette, valamint én sem értek mindent, a mit kend ír? — ez mind kettőnk közös hibája.

S mind ezekből végre szépen kisüti kend: hogy van egy párt, mely a habsburgokkal alkudni akar, azt meg kell ölni, nyársra kell húzni; — kend ugyan nem állítja, hogy az a párt az Esti lapokban van, de nem is tanácsolná.

Hallja kend Táncsics!

Hogy esnék kendnek: ha én elkezdenék itt arról beszélni: hogy milyen üdvös és szükséges dolog volna Magyarországon egy Badlámot építeni, s minden harmadik szóban előhoznám: hogy én ugyan nem akarok Táncsics Mihálra egy szóval is czélozni, s a közben folyvást beszélnek a dijoni és bicetrei elmétlenekintézetéről, s kendet folyvást emlegetném?

Ugy-e furcsa volna?

No de én ezt nem teszem, hanem szólok kendhez barátságosan.

Kend igen derék, becsületes, talentumos fiatal ember.

Kendből még lehet igen jó festő, tán muzsikus is, vagy mechanicus vagy egyéb efféle. De politikához annyit sem ért kend, mint tyúk az ábéczéhez, politicus nem lesz kendből soha, még csak politicus csizmadia sem.

Kend egyik szavában azt mondja: hogy iszonyú republicanus, a másikban pedig azt: hogy kendnek mindegy, akarki lesz a király, — „csak egy gyereknek szemét be kellene kötni s az nyulna a sokaság közé, egyet kihúzna, mint a lutriból és az bátran megkoronáztathatnék.“

Ezt mondja kend szóról szóra.

Hogy lehet republikánus fővel illyet még csak gondolni is?

Beszél azután kend a Marcziusról, azt meg azért szidja, hogy miért akar alkudni a nemzetiségekkel. Már ezen téren félek kendtől, mert engemet kezd pártolni. És félelmem nem ok nélküli. Kend azokat a nemzetiségeket megapritja, ledögönyözi, lekaszabolja, földhöz veri, kiirtja, csakhogy a Marczius ne szövetkezhessék velök.

Megálljon kend. — Még a nem alkuvás és a kiirtás között van egy kis tér.

Ha valakinek új jogokat nem akarunk adni, még abból nem következik: hogy a régieket is elvegyük tőle. Kend a Habsburgokra annyira haragszik, hogy még nyelvrokonaikat is ki akar ná irtani, de nem jut kendnek eszébe: hogy az irtó háboru a magyart is csak úgy fogyasztaná, mint a németet, s ezt nem hiszem, hogy kend nagyon kívánná.

A mi azt a kend által készített imádságot illeti, már megengedjen kend, de ha az ember még olly republicanus is, ha az istenhez beszél, mosdottabb szájjal beszéljen.

Hasonlatos ama cigány prédikációhoz, mely így kezdődik:

„Irgundum gule, csororum sordikhécz sophengyule gagyule.“

S melly szól illyen szép szavakban:

„Te, uram, nagyszemü Jupiter! Ifriszkum, czifriszkum, czingere bingi, őrizz meg minket minden ártalmas vadaktól, a fótos nadrágtól, a szilaj csikók megpatkolásától és a katonaságtól.“

Például a kend imádságában.

„Változtasd uram azon hazánkfiát, ki tán tanácsolni fogná, hogy a Habsburgok még egyszer Magyarország fejedelmei legyenek, változtasd őt, kérünk ollyan féle barommá, melly ökröt és szamarat együtt ábrázoljon; szavai és fülei közt homlokán legyenek e szavak: ez az, ki a Habsburgokat fejedelmeül ohajtotta; és e barmot alakítsd olly formán, hogy hátán legyen egy Habsburg ivadék, kezében korbáccsal, s a kettős ábrázolatú barmot szünet nélkül korbácsolja; és ne engedd e barmot legalább ezer évig megdöglenni, hanem tedd kötelességévé: hogy egyik országbul másikba tévelyegjen s a t.

Midőn körmöczi aranyat látnak görcsök rántsákössze minden tagjaikat, s a t.

Midőn magyar huszárt és honvédet látnak, gutaütés kerülgesse őket, de azért meg ne üsse.

(Mint a görög mondta, üsd ágyon, de ne nágyon, hagy szalágyjon, mert nem tudod ki vágyon.)

Még akkor is görcsök kinozzák őket, midőn magyarországi szénát látnak, és neki essenek a szénának, és egyik azt, m at hajdan Nabukodonozor.“

Suskere csalabingázkore. Amen.

Hát lehet így az Istenhez beszélni édes, Táncsics komám?

Megígérte kend: hogy folytatja a forradalmat, akkor majd én is folytatom a discursust.

J. M.

Vastag pofa.

Nekünk azon kellemetlen provincia jutott a Márczius ellenében, hogy le kell rántanunk a lepelt nemcsak álhazafiság, hígvelejűség, hanem olly erkölestelen journaliticaifajulásról is, mihez ugyan vastag pofa kell s mit az irodalomban felmutatni bizony sohsem öröm.

A Márczius tizenötödike tegnapelőtti számában így ír Perczel Mór tábornokunkról, szóról szóra szavait idézzük:

„Perczel Mór egyike azon tábornokainknak, kik legtöbb kézzelfogható eredményt tudhatnak felmutatni működésükről.”

„És mégis, ki hinné, midőn a szolnoki serget Dembinszki átvevén, Perczel néhány napot Debreczenben töltött s lapjaink először megpendíték, hogy a ráczok ellen őt lenne czélszerű vezérül küldeni, igen sokan valának, kik vagy megvetőleg vállalat vonítának, vagy helyben nem hagyólag szóltak valahányszor Perczel tábornok neve s a további hadjárat közt egy újabb combinatio hozatott szóba.”

Természetesen, felemlegeték a szerencsétlen moori csatát (mellyre egyébiránt egy pár ártatlan és jámbor szójátékot csináltak) és mondatott, hogy azon ütközet szerencsétlen vezérét sergeink vészveszélye nélkül újra alkalmazni nem lehet. Illyes beszédek természetesen csak suttomban menének sat. (Igy szól a Márczius 50. sz.)

Ez a szemtelenség koronája. Mert, midőn a szolnoki serget Dembinszki átvette, a Márczius így szólt (lásd ez évi 4. sz.).

„Perczel Mór ambitionalis szelességével, s önfejű makranczosságával egyik — indoka volt Budapest feladásának.”

„A moori ütközet, s következményei menthetetlenek.”

„Ez, ugya nevezett polgártársunk minden katonai belátást, körültekintést és óvatosságot nélkülöző egész tábornoksága, mindenkit meggyőzött arról, miként ő további vezéri minőségben, — a haza veszedelme nélkül meg nem maradhat.”

Felemlegeték a szerencsétlen moori csatát — így szól most a Márczius — mellyre egy pár ártatlan és jámbor szójátékot esináltak.

De ki csinált? Mi — sohasem.

A Márczius ez évi 2-dik számában febr. 25. ez áll:

„Perczel Mór székét egy obsitos general tölti be, ki nagy gourmand lévén, bizonyos Mór schnepfektől halálra csömlött.” Másik számában Perczelre vonatkozólag egy szójáték áll: Memento Moori sat.

A Márczius febr. 27-ki számában mentegetőzik Perczel irányában, hogy reá néhány rossz viczet csinált, egyébiránt ajánlja őt a ráczok elleni tábor élére.

Mi a Márczius eme következetlenségeit mulatságosnak tartottuk — szóltunk is róla. (Lásd Esti lap 7. sz.)

Hogy valaki önmagát csúfolja meg, ha neki ugy tetszik, mi bizony nem sokat törődünk rajta.

De ha mindazon sületlenségeket, következetlenségeket, mellyeket valaki elkövetett, maga egy szuszra más nyakába varrja, s ezt még nyomtatásban tegye, ehhez pofa kell, még pedig ollyan, minő a Márcziusé. N.

Ujabb győzelem.

(Előleges tudósítás.)

Hazafiui örömmel jelentem, hogy a Görgey tábornok fővezérlete alatt Pestig, részint Pesten tulra diadalmasan előtört hadseregünk jobb szárnya **Danjanics** tábornok vezérlete alatt aprilis 10-kén Vácznál az ellenséget megverte, s Váczt csekély veszteséggel ostrommal bevette.

Götz, osztrák tábornok, ki az ott állott ellenséges sereget vezérlé, halálra sebesülve foglyunk.

A ellenség halottakban és sebesültekben sokat vesztett, valamint számos foglyokat is. Egy vetágyúja s több hadi készülétei elfoglaltattak. A szétvert ellenség egy része hajókon a Dunán átszaladt.

Debreczen april 12. 1849.

A honvédelmi bizottmány nevében
Kossuth Lajos,
elnök.

Szemere Bertalan, országos biztos, Miskolczról apr. 10. következő jelentést intézett a honvédelmi bizottmányhoz.

Eperjest ismét visszafoglaltuk.

Folyó hónap 7-én délutáni 3 és egy negyed órakor vount be seregünk a nép éljenzései közt.

Az ellenség száma 1800-at halad, melly áll 2 század sor-katonaságból, 60 vadászból, és 30 lovashól, a többiek jól felfegyverkezett panszlávok.

Szepes felől jött Beniczky őrnagy, Kassa felől a gyalog és lovas védsereg, Hangyafalva felől szintén védsereg közeledett.

Az utóbbi az ellene küldött erő által fentartóztatván, nem érkezett meg kellő időben; a Kassa felőli erők elöl, mellyet Egressy Gábor védkapitány vezetett, ez ellenség csatázva folyvást visszavonult, s ekkép jött be Eperjesre a védsereg, mig Beniczky őrnagy három óráig csatázott a haramiák ellen, kik erejük legfőbbjét ellene küldték s midőn már nem birtak ellenállani, a hidat meggyújtván, nyakrafőre takarodtak Bártfa felé.

Veszteségünk alig pár ember, az ellenség halottainak és sebesültjeinek száma 100 körül van.

Ha néhány óráig még késik elvonulni az ellen, s a védsereg minden oldalról pontosan megérkezik, el van fogva menthetlenül.

Midőn Egressy egy faluban meghált, altató szerrel vegyi-

tett itallal vendégtetett meg serege. De Isten viraszt hivi fö-
lött; bizonyága az, hogy april. 6-kán állása elárultatván
ellene éjjel 350 sorkatona megtámadást kísértett meg, de azon
közben Egressy áttevén állását más helységbe, nemcsak megme-
nekült az árulás veszélyétől, de a hegyekbe utána nyomult el-
lenséges csapatot erős tüzeléssel mindaddig fentartóztatta, míg
a lovasok is megérkezvén, az ellenség az abosi és glicséri er-
dőségbe menekülni volt kénytelen, miután 10 halottja ott ma-
radt és sebesülteit magával elvitte. Közölünk egy sebesült meg
s Egressy kapott két ujján csekély sebet.

Im, a felső magyarországi védsereg nyílt csatában is
szembeszáll a sorkatonasággal és megszalasztja.

Kelt Debreczenben, aprillis 12. 1849.

A honvédelmi bizottmány.

Charivari.

A minister urnak dolga van!

Szegény minister ur, mennyi dolga lehet! nem elég, hogy
lovagolni tanul — nagy keservesen; nem elég, hogy az ország
ügyeit rendezi — csudálatos szépen; nem elég, hogy az ország
kincseire vigyáz — bizony nagy keményen: — még azon felül
amaz alkalmatlan látogatókkal is meggyülék a baja, kik hivata-
losan és hivataltalanul a nyakára járnak, mert örülnek, ha őt
láthatják színről színre.

Kiadaték tehát az ukáz az ajtónállóknak: hogy mikoron a
minister urnak dolga lenne, akkoron ő hozzá az apostol fia se
bocsátassék be, ha megfeszül sem. Kivéve in parenthesi termé-
szetesen az intimus belső cselédeket, a pecsétört és vagy ket-
tőt, kik a munkához szükségesegek.

Lön tehát: hogy egy szép délután X Pál képviselő nagy
sebbel lobbal sietne a minister ur lakára, a holott is az előszó-
bában talált vala egy hosszú rúdembert, ki is rögtön elkezdé
reá fogait vicsorgatni, a mint neki meghagyaték vala, s megra-
gadá a kaputja szárnyát és húzá visszafelé.

„Itthon van Laczi?“ kérdi a képviselő, egész bona fide.

„A minister úr?“

„Fiat piscis.“ — Hát itthon a minister ur?

„Itthon, szólt a cerberus zordon ábrázattal, de nem lehet
vele beszélni.“

„Már miért nem?“

„Mert dolga van.“

„Igen de nekem is dolgom van vele, még pedig nagyon
sürgetős.“

„Az mindegy, oda nem lehet bemenni.“

„Igen, de én X Pál képviselő vagyok, az ön gazdájának jó
ismerőse.“

„Az mindegy, én ma már tiz embert martam el innen,
kiknek mind igen sürgetős dolguk volt s kik Laczi ministernek
mind igen jó ismerősei voltak. Ön lesz a tizenegyedik.“

Mig ezek ott huzakodnak, hát a minister úr szobájában
nagy lárma támad. A minister úr káromkodik, szidja a pecsét-
ört: hogy miért hitta ki a makk dámát? a pecsétör esküszik,
hogy nem ő hitta ki a makk dámát. Erre a zsvajra elereszti a
cerberus a képviselő frakkját ijedtében. Az benyit. S hát a mi-
nister és még három másik csudatévő hazafi ott filkóznak, vagy
whisteznek és ugyancsak hajban vannak a kérdésben levő pont
felett.

Persze: hogy a cerberust más nap elcsapták a hivatalából
s a Debreczeni lapokban egy hosszú pamphletet írtak azokról
a képviselőkről, kik a drága perczeket a fürdőházban kártya
asztalok mellett vesztegetik el.

Miért nem játszanak otthon? Qui bene latuit, bene vixit.

Jó tokaji aszuszöllő bort

lehet kapni a Darabos-utcza 1000. szám alatt, butelliáját
20, 24, 30 krért p. p.

Adler József. Kassáról, jelenti, hogy a jelen vásárra
mindenféle divatos, és finom kész férfi civil, és katonatiszti ru-
ha-raktárával megérkezett, Áru-helye kis bécsi-utczán a maga
boltjában.

 A gyémánpör folytatolagos ismertetését ma még
nem adhattuk; csak néhány nap mulva szolgálhatunk olvasó-
inknak vele.

Megjelennek az **Esti lapok** vasárnapot kivéve minden nap este. Előfizethetni a szerkesztőség
kiadó hivatalában (Egyháztér a hatvanutcai szöglet háza első emelet) és Csáthy Lajos könyvkereskedésében.

Előfizetési ár 4 hónapra a félév végéig	{	postán 5 for. — kr.
	{	helyben 4 „ — „
„ 1 hónapra	{	postán 1 „ 20 „
	{	helyben 1 „ — „

Egyes szám ára 3 pengő kr.

Felelős szerkesztő s kiadó Jókai Mór. — Nyomatik Debreczen város könyvnyomdájában.